

Energianeuvosto 15.12.2025

Kokous

Energianeuvosto 15.12.2025

Energianeuvostossa 15.12.2025 Brysselissä ministereillä oli kolme varsinaista keskustelukohdtaa. Ensimmäisenä aiheena oli asetus Verkkojen Eurooppa (Connecting Europe Facility, CEF)-välineen perustamisesta, josta saavutettiin neuvoston osittainen yleisnäkemyks.

Toisena aiheena ministereillä oli näkemystenvaihto Euroopan verkkopaketista (European Grid Package). Komissio oli julkaissut ehdotuksensa 10.12.2025. Jäsenvaltioiden enemmistö toivotti ehdotuksen yleisellä tasolla tervetulleeksi. Usea jäsenvaltio (ml. FI) nosti esille tarpeen myös verkkoinfrastruktuurin resilienssikysymykset. Eniten huolta herätti komission ehdotama verkkojen suunnittelun top-down lähestymistapa. Mm. SE, FI ja SI kiinnittivät huomiota siihen, että ehdotetuilla toimilla ei tule rangaista niitä jäsenvaltioita, jotka ovat jo investoineet merkittävästi infrastruktuuriin.

Kolmanneksi ministerit kävivät keskustelun energian ja turvallisuuden välisestä yhteydestä. Paikalla energianeuvostossa oli ensimmäistä kertaa NATO, ja varapääsihteeri Radmila Šekrinska käytti NATO:n puheenvuoron. Keskustelussa korostettiin yhä kasvavaa tarvetta integroida energia- ja turvallisuuskäsitteet. Ministerit toivat esiin kriittiseen energiainfrastruktuuriin kohdistuvat ajankohtaiset riskit, erityisesti geopoliittisten jännitteiden ja Venäjän hyökkäyssodan seurauksena. Puheenvuoroissa painotettiin kriisinkestävän ja toimintavarman energiajärjestelmän tärkeyttä, puhtaan siirtymän keskeistä roolia ja vaadittiin tiivistä yhteistyötä ja koordinoitua EU:n ja Naton välillä energiaturvallisuuden turvaamiseksi.

Lopuksi kuultiin Kyproksen valtuuskunnalta sen suunnitelmista tulevalle EU-puheenjohtajakaudelleen. Seuraava energianeuvosto järjestetään Brysselissä 16.3.2026.

1. Asetus Verkkojen Eurooppa -välineen perustamisesta - osittainen yleisnäkemyks (julkinen osio) 16451/25

PJ/Aasgaard noteerasi lyhyesti aluksi vastikään saavutetun REPowerEU-sovun ja myös KOM/Jørgensen kommentoi neuvottelutulosta tyytyväisenä. Siirryttiin julkiseen istuntoon.

PJ avasi asiakohdan. Kiitos tehdystä työstä jäsenvaltioille ja komissiolle. CEF:issä luodaan perusteet tulevalle ohjelmalle ja CEF on keskeinen väline vahvistettaessa energia- ja liikenneinfrastruktuuria ja edistää sisämarkkinamme kilpailukykyä sekä energiaturvallisuutta. Kertasi keskeisiä muuttoksia kompromissitekstissä: on mm. haluttu vahvistaa jäsenvaltioiden toimivaltaa, mitä tulee työohjelman laadintaan ja hankkeiden valintaan sekä maantieteellisten erityispiirteiden huomioimista on vahvennettu. Energiaosoiden osalta ehtoja on selkeytetty ja korostetaan selvästi kriittisen infrastruktuurin painotusta, varastointi on huomioitu.

KOM/Jørgensen kiitti PJ:tä edistymisestä ja hyvästä yhteistyöstä PJ sekä jäsenvaltioita. Tänään saavutetaan tärkeä virstanpylväs siinä, että asiassa edetään määrätietoisesti. Vahvistamme energiaomavaraisuutta ja rajat ylittäviä toimintoja. CEF parantaa häiriönsietokykyä ja solidaarisuutta, sekä takaa parhaan resurssien käytön. Näin edistämme aitoa energiaunionia. KOM on tarkastellut uutta kompromissitekstiä, ja sille on tärkeää, että CEF ja TEN-E välinen linkki säilyy. Neuvotteluissa energiainfran häiriönsietokykyä ja joustavuutta korostettu, samoin on korostunut tarve monipuolistaa fossiilisten polttoaineiden käyttöä. CEF ei kuitenkaan ole oikea rahoitusväline fossiilisten polttoaineiden monipuolistamisen tukemiseen ja KOM tukee jäsenmaita tässä. Liikennesektorilla rajat

ylittävä toiminta on tärkeää. Sotilaallinen liikkuvuus on myös tärkeä prioriteetti jäsenvaltioille. Horisontaalisten osioiden osalta on tärkeää olla johdonmukainen, ja välttää turhaa päällekkäisyyttä eri ohjelmien kanssa. KOM ilmaisi huolta jäsenvaltioiden lisäämistä tarkistusmenettelystä työohjelmien osalta epäillen, että muutokset saattavat heikentää ohjelman tehokkuutta. Kiittää silti PJ:aa tehokkaasta toiminnasta ja pyytää, että neuvosto hyväksyy kompromissitekstin ja päästään nopeasti aloittamaan trilogit. Pyytää jäsenvaltioita puolustamaan CEF:in kasvavaa budjettiosuutta tulevissa budjettineuvotteluissa (MFF). Tarvitsemme vahvan välineen.

PJ avasi keskustelun.

LT piti ehdotusta merkittävänä nykyinen geopoliittinen tilanne huomioiden. Tarvitaan vahvempi rahoitus rajat ylittäviin ja sotilaallisiin ja energiaturvallisuutta edistäviin hankkeisiin. Energiasektorilla myönteistä on yhteenliittymien parantamiseen ja varastointiratkaisujen edistämiseen liittyvät osiot. Tyytyväinen liikenneosioissa, että sotilaalliseen liikkuvuuteen panostetaan. On tyytyväinen parannuksiin koskien kriittistä infrastruktuuria ja sen turvaamista. Linkki TEN-E asetukseen on keskeinen ja lippulaivahankkeet tärkeässä asemassa.

RO tukee kompromissitekstiä, ja on valmis hyväksymään osittaisen yleisnäkemyksen. Hyvä maantieteellinen tasapaino tekstissä. Tulee pyrkiä alentamaan energianhintoja Kaakkois-Euroopassa. On keskusteltu yhteenliittymien pullonkauloista. RO:lla on pitkä raja Ukrainan kanssa, tekee energiyhteistyötä Ukrainan ja Moldovan kanssa.

EE kiitti KOM ehdotuksesta ja PJ neuvottelujen edistämisestä. CEF on tärkeä väline mm. turvallisuuden ja koheesion kannalta. Rahoituksen on pysyttävä vähintään ehdotetulla tasollaan. Huomioitava EU:n ulkorajavaltioiden erityiset turvallisuushaasteet. Liikennesektorilla pidetään CEF rajat ylittävänä välineenä, ei tule vesittää jatkoneuvotteluissa. Mitä tulee energiasektoriin, CEF on tärkein EU-rahoitusväline, kun halutaan taata energiainfrastruktuurin turvallisuus ja vakaus. EE voi hyväksyä osittaisen yleisesityksen.

ES tuki kompromissitekstiä. Se ottaa eri näkemykset huomioon, pystymme sen avulla yhdistämään Euroopan. Voimme pienentää infrastruktuurin pullonkauloja ja paranamme siten kilpailukykyä ja koheesiota.

SK mielestä on monipuolistettava energian toimitusketjuja ja kehitettävä energiainfraa. SK haluaa uuden artiklan CEF-asetukseen, jotta voimme tukea monipuolistamista, jotka liittyvät REPowerEU monipuolistamissuunnitelmien toteuttamiseen. Tarvitsee maakaasua siirtymässä, on tärkeää varmistaa, että vaihtoehtoisia energiamuotoja voidaan käyttää. On sitoutunut EU:n 2050 ilmastotavoitteeseen. Jakaa ehdotuksen kirjallisesti. SK tukee osittaista yleisnäkemystä.

PL mukaan CEF on hyvin tärkeä väline, kun on kyse rajat ylittävien yhteyksien rahoittamisesta. PL yhteenliittymiä muihin EU-jäsenvaltioihin on voitava parantaa. Kompromissihengessä tukee osittaista yleisnäkemyistä.

EL on tyytyväinen kompromissitekstiin. Samaa mieltä kunnianhimoisesta rahoituksen tasosta. On tarkasteltava myös energian hintaeroja jäsenvaltioiden välillä. On otettava huomioon syrjäisimmät EU-jäsenvaltiot ja niiden puutteelliset yhteenliittymät ja siten erityispiirteet. Tärkeintä on konkreettinen infrahankkeiden toimeenpano.

SE kiitti PJ rakentavasta työstä neuvotteluissa, tukee KOM aloitetta, painotettava sotilaallista liikkuvuutta. Lisääntynyt sotilaallisen liikkuvuuden painotus on hyvin tervetullut. SE uskoo, että kompromissi (liikennesektorilla) on hyvä. Energian osalta neuvottelutulos ei ole niin hyvä, sillä energiaunionin on oltava teknologianeutraali. Hyvä että kriittisen energiainfran suojaaminen on mukana. Fokuksen olisi oltava olemassa olevien verkkojen vahvistamisessa, paljon perusvoimaa (ydinenergiaa) tulisi olla tavoitteena. Voi kuitenkin tukea osittaista yleisnäkemyistä.

LU on hyviä kokemuksia mekanismista, näin edistämme kilpailukykyisiä sisämarkkinoita. Hankalampaa on saada varmistettua riittävä rahoitus. On tärkeää, että KOM varmistaa

jatkoneuvotteluissa (MFF), jotta saamme riittävän kokonaisrahoituksen. Mitä tulee uusiutuvien energiamuotojen edistämiseen ja varastointiin, kehotti kaikkia hyödyntämään mekanismeja.

NL piti kompromissitekstiä tasapainoisena. CEF on osoittautunut erittäin tärkeäksi välineeksi. Tärkeää on yhteenliitettävyyden Euroopassa. Myös sotilaallisen liikkuvuuden hankkeet huomioon. Pitää modernisoida rajat ylittävää energiainfraa.

SI tuki kompromissitekstiä. CEF erittäin tärkeä väline energia- ja liikennesektorin hankkeiden kannalta. Yhteenliitetty energiainfrastruktuuri on tärkeä kilpailukykyyn kannalta. Liikenteen osalta sillä oli haasteita liitteen kanssa, poliittisesti sillä iso merkitys etteivät saaneet haluamaansa junayhteyttä mainituksi liitteeseen. Ei täysin tyytyväinen, mutta tuki silti osittaista yleisnäkemyä.

LT mukaan CEF on parantanut EU:n energiariippumattomuutta ja mahdollistanut Baltian desynkronisaatiota. CEF on kulmakivi mitä tulee rajat ylittäviin hankkeisiin. Liikennesektorin osalta yhdistää koko Euroopan unionina, sotilaallinen liikkuvuus keskeistä. Yhteenliitettävyyden on kilpailukykyyn ydin ja verkkoja on kehitettävä.

PT:lle CEF on strateginen ja tärkeä väline. PT tukee yhteenliitettävyyttä. Investoinnit ja varastointi ovat hyvin olennaisia. On varmistettava rahoituksen saatavuus myös jatkossa. PT tukee kompromissitekstiä.

BG voi tukea kompromissihengessä osittaista yleisnäkemyä. Asetuksen on oltava yhdenmukainen suhteessa REPowerEU-asetuksen kanssa ja sen on taattava sähkön saatavuus kaikilla maantieteellisillä alueilla. Liikennesektorilla vielä toiveita jonkin raideosuuden lisäämisestä. CEF:ssa on huomioon esim. pitkän aikavälin energiavarastointiratkaisut.

HU:lle taloudellinen tuki "hydrocarbon" hankkeille on prioriteetti ja olennaista, että otetaan huomioon fyysiset ja geopolitiiset tosiasiat. On pahoillaan, ettei CEF huomii tarpeeksi näitä faktoja. HU kehottaa KOM varmistamaan, että vety- ja hiilipohjaisten hankkeiden tuki taataan joillain muilla lainsäädäntökeinoilla. Pidättäytyy äänestämästä ja jättää julkilausuman.

IE tukee osittaista yleisnäkemyä. Rajat ylittävän infran kehittämisen tarpeet on huomioon otettu hyvin. Dublin-Belfast yhteys on mukana. Mitä tulee sotilaalliseen liikkuvuuteen, arvostaa tätä painotusta ja valittua lähestymistapaa. Energian osalta on tyytyväinen, että IE:n eri alueet ja maantieteelliset erityispiirteet on otettu huomioon. IE:lla on hyvä potentiaali tuulivoimassa, joten tukee EU rahoitusta uusiutuvaan energiaan. Näkee valittavana sitä, että viime vaiheessa uusiutuvan energian painotus on vähentynyt mutta kompromissihengessä on valmis hyväksymään osittaisen yleisnäkemyksen.

HR kiitti rakentavaa lähestymistapaa ja kompromissitekstiä. Energian osalta korostaa sisäisten olemassa olevien ja rajat ylittävän kapasiteetin vahvistamista. Liikennesektorin liite on linjassa kansallisten intressien kanssa. Sotilaallinen liikkuvuus –voi hyväksyä lisäykset.

BE piti tärkeänä tavoitteena aitoa energiaunionia ja siksi verkkoinvestointeihin on kiinnitettävä huomiota. Tuki osittaista yleisnäkemyä.

MT muistutti, että saarivaltion erityispiirteet on huomioon otettava (energiasektori). Hyvä laajentaa soveltamisalaa, jotta varastointi ja joustavuusratkaisuja voidaan edistää CEF-rahoituksella. Tuki kompromissihengessä osittaista neuvoston yleisnäkemyä.

AT pitää CEF:iä keskeisenä rahoitusvälineenä. Tukevat periaatteessa yleisnäkemyä. Liikennesektorin osalta ovat tyytyväisiä, ei tule enää muuttaa. Energia: epäili viime hetken muutosten tarpeellisuutta. Ei tule ennakoita TEN-E neuvotteluja.

FR painotti energian osalta globaalia ratkaisua. Painotettava sähköinfra ja lähestymistavan oltava teknologianeutraali. Liikenne: teksti on tasapainoinen. Pitää olla kunnianhimoinen myös jatkoneuvotteluissa (MFF). Toivoo, että tuleva PJ huolehtii kunnianhimoista jatkoneuvotteluissa.

IT piti CEF:in merkitystä suurena siirtymässä. Toivottaa rahoituksen määrän kasvun tervetulleeksi. Komission pohjaesitys meni neuvostossa oikeaan suuntaan, mm. jäsenvaltioiden roolin vahvistaminen. Energia: pitää priorisoida PCI-projekteja TEN-E-asetuksen mukaisesti. Voivat tukea osittaista yleisnäkemyistä.

DE piti CEF:iä keskeisenä DE:n ja EU:n kannalta. Hyvä että rajat ylittävät uusiutuvan energian hankkeet on prioriteetti. Liikenne: hyvä että neuvoston ja jäsenvaltioiden roolia on kasvatettu. Yleisvarauma liittyen MFF-neuvotteluihin.

CZ energia ja liikenne prioriteetteja seuraavassa MFF:ssä. Täysi tuki osittaiselle yleisnäkemykselle.

FI kiitti PJ työtä ja voi tukea osittaista yleisnäkemyistä. Hyvä että kriittisen infran suojelu on nyt huomioitu. Korvauskapasiteettiin haluttaisiin ratkaisu jossain rahoitusvälineessä ja toivottiin tähän komissiolta ratkaisua. Pitää keskittyä rajat ylittäviin hankkeisiin energiasektorilla, kuten nykyasetuksessakin määritelty (ei jäsenvaltion sisäisiin hankkeisiin).

CY kiitti rakentavaa työtä. Painotti tarvetta tasapainoiselle ratkaisulle. Tuki osittaiselle yleisnäkemykselle ja on sitoutunut edistämään jatkokäsittelyjä omalla kaudellaan.

KOM kiitti rakentavasta lähestymistavasta.

PJ kiitti jäsenvaltioita aktiivisesta neuvotteluprosessista. Osittainen yleisnäkemyks saavutettiin hyvin laajalla tuella.

2. Euroopan verkkopaketti – periaatekeskustelu (julkinen osio) 15896/25

PJ kiitti komissiota tuoreesta aloitteesta. Verkkojen merkitystä ei voi korostaa liikaa. Verkot keskeisiä siirtymän toteuttamisessa. Kokonaisuus sisältää lukuisia elementtejä. Meillä on valtavia investointitarpeita. Toiveena kuulla jäsenvaltioiden prioriteeteista tulevilla neuvotteluissa.

KOM mielestä ollaan samaa mieltä kolmesta tavoitteesta: 1) energianhintoja pitää saada laskettua, 2) pitää turvata energiaturvallisuus sekä 3) edistää siirtymää. On realismia mutta meillä on vielä pullonkauloja. Paketti pureutuu keskeisimpään esteeseen eli verkkojen kehitystarpeeseen. Selkeä yhteys sen välillä, että missä eniten yhteenliittymiä, hinnat ovat alhaisimpia. Yhteenliittymiin pitää panostaa, jotta saamme syötettyä kaiken tuotetun energian verkkoon. Eurooppa on edelläkävijä mutta voimme tehdä vielä enemmän. Ensinnäkin voimme suunnitella verkkoinvestointeja paremmin ja ehdottavat ylhäältä alas -mallia. Haluavat edistää jäsenvaltioiden informoituja päätöksiä. CEF-rahoituksen lisätty määrä energiaan on yksi osoitus siitä, että komissio on tosissaan. VdL lanseerasi Energy Highways-aloitteet SoTEU puheessaan. Ei ole suljettu lista vaan ovat projekteja, jotka eivät ole edistyneet. Tarkoitus on, että komissio identifioi jatkossa EU-tason pullonkauloja ja tekee työtä sen jälkeen yhdessä jäsenvaltioiden kanssa. Kansalliset TSO:t edelleen keskeisiä. Toiseksi nosti esille luvituksen. Nousee koko ajan esille tarve eri tasoilla, että luvitusta tulee nopeuttaa. Hitauden syynä on jäsenvaltioiden ja joskus EU:nkin byrokratia. Säädösehdotusta tulee tarkastella yhdessä ympäristöomnibusin kanssa. Ovat mielestään löytäneet targetoidun lähestymistavan. Kolmanneksi nosti esille turvallisuuden eli tulevilla hankkeissa huomioidaan paremmin.

PJ avasi keskustelun.

EL kiitti aloitteesta, aivan keskeinen merkitys. Tarvitaan EU-tason skenaariota, pullonkauloja pitää tarkastella ja käyttää kaikki vipuvarret niiden taklaamiseen, nykyjärjestelmää tulee hyödyntää tehokkaammin (ACERilta voidaan ottaa oppeja), pitää kompensoida niitä jäsenvaltioita, jotka palvelevat muita jäsenvaltioita ja Energy Highways-aloite on tärkeä (sekä kaasun että sähkön osalta).

SE ilmoitti lähettävänsä kirjallisesti myönteiset huomiot. Keskittyi kielteisiin. Lähestymistavan pitäisi olla enemmän kysyntälähtöinen. Tämä komission ehdottama voi johtaa turhiin

verkkoinvestointeihin. Ruotsissa verkkotariffit ovat nousseet 70 %, johtuen järjestelmän puutteellisesta fokuksesta kysyntään. Varoitti muita kustannusten noususta. Keskustason EU-suunnittelun tulee olla vapaaehtoista ja koordinoitu yhdessä jäsenvaltioiden kanssa. Tervetullut ajatus yksinkertaistamisesta mutta epäili ehdotuksen luvituksesta johtavan päinvastaiseen tulokseen. Edessä on hyvin haastavat rahoitusneuvottelut ensi vuonna.

ES piti esitystä tervetulleena ja hyvänä pohjana pullonkaulojen purkamiselle. Energy Highways on hyvä aloite. Pitää tarkastella luvituksen osalta ympäristövaatimuksia, purkaa käytännön esteitä hankkeiden etenemiseltä.

EE kiitti verkkopaketista. Hyvä, jos verkkoja suunnitellaan koordinoitusti ja TEN-E-asetus on syytä päivittää. Olemassa olevaa infrastruktuuria pitää hyödyntää nykyistä tehokkaammin. Luvituksen nopeuttamisessa huomioitava ympäristöstandardit ja paikallinen näkökulma. Kriittinen infrastruktuuri on keskeisessä roolissa, huomioitava hybridi- ja kyberuhat. Energiahankkeiden pitkä takaisinmaksu syytä huomioida.

LU piti ehdotusta myönteisenä. Hyvin yhteenliitetyt sisämarkkinat edesauttavat Euroopan kilpailukykyä ja turvallisuutta. TEN-E sisältää uusia innovatiivisia ehdotuksia. Piti kiinnostavana komission ehdotusta verkonhaltijoiden maksujen osuudeksi 25 %.

PL luvitus ja Energy Highways menee oikeaan suuntaan. Kannatti ylhäältä alas -suunnittelumallia. Yksityiskohtia on tarkasteltava. Investointikulujen lisäksi muistettava käyttökustannukset. Toimituskapasiteetti voi olla suuri haaste verkko-operaattoreille.

SK mielestä ollaan nähty viime vuosina puutteet yhteenliittymissä, mikä heijastuu eroina energianhinnoissa. Infraa on siten kehitettävä, jotta hinnanerot saadaan tasoitettua. Ei tule keskittyä vain sähköön vaan myös kaasuun (REPowerEU). Öljyn osalta SK on riippuvainen jatkossa vain yhdestä lähteestä. Riittävä rahoitus on keskeinen tekijä, että onnistutaanko tavoitteissa.

NL piti kokonaisuutta merkittävänä, poistetaan pullonkaulat verkon kehittämisen tieltä. Kannattaa säädösehdotusten nopeaa käsittelyä. Kolme prioa: lupamenettelyjen nopeuttaminen, joustavuutta tarvitaan, kustannusten reilu jakaminen energianhankkeissa ja paketti esittää selkeät jatkoaskeleet. Ylhäältä alas suunnittelu tuo hyötyjä.

RO piti ehdotusta tervetulleena. Ylhäältä alas -suunnitteluun siirtyminen olisi merkittävä parannus. Kansalaiset haluavat takuun siitä, että hinnat laskevat. Pitää edistää energiaomavaraisuuttamme ja laskea kunkin jäsenvaltion vahvuuksiin. Naapurivaltioitamme tulee tukea (Ukraina ja Moldova) ja tuodaan lähemmäs EU:ta.

LV tarkastelee vielä kokonaisuutta. Hyvä, että energiainfrastruktuurin turvallisuutta halutaan vahvistaa. Nykyisen infran vahvistamisen pitää saada EU-rahoitusta myös. Lisää läpinäkyvyyttä kustannusten jakoon. Hyvä, että korostettu keskeisiä hankkeita.

PT Eurooppa tarvitsee yhteen liitetyimmät verkot. Energy Highways on hyvä aloite. Varastointiin tarvitaan lisää joustavuutta. Muistettava jäsenvaltioiden väliset erot.

SI pitää komission aloitetta hyvänä verkkojen uudistamiseksi. Monia hyviä elementtejä ja muutama huolenaihe. Kuten SE, pitää huomioida, että jos JV on jo investoinnit verkkoihin, ei tule rangaista jäsenvaltioita näistä investoinneista. Kustannustenjaossa huomioitava jo aiemmin tehdyt panostukset. Toinen huoli on se, että kokonaisuudesta puuttuu analyysi nykyisen säädöskehikon paremmasta toimeenpanosta. Muistutti 70 % tavoitteesta eli että sähkönsiirto-operaattorien tulisi varmistaa, että vähintään 70 % tarjotaan alueelliseen kaupankäyntiin, mutta tähän eivät monet jäsenvaltiot yllä. Muistutti osaavan työvoiman tarpeesta kattaen koko toimitusketjun vaiheet.

HR mukaan verkkoihin on perusteltua kiinnittää huomiota. Luvituksen osalta on purettava turhia esteitä. Tarvitaan ennustettava ja vakaa investointiympäristö. Teknologianeutraalius pidettävä keskeisenä periaatteena.

BG tuki verkkopakettia. Tarvitaan yhteistyötä ja yhteisiä toimijia. Teknologianeutraalius muistettava. Myös varastointiratkaisut tarvitaan. Lisää hyvin kohdistettua EU-rahoitusta tarvitaan sähköverkkojen modernisoimiseen.

FI toivottaa verkkopaketin yleisellä tasolla tervetulleeksi aloitteeksi poistamaan puhtaan siirtymän esteitä. Toimivat verkot ovat keskeinen elementti kilpailukyvyyn, resilienssin ja energiaturvallisuuden kannalta. Suomen lähtökohtana on teknologianeutraali, kustannustehokas ja markkinalähtöinen energiapolitiikka. Sähköverkkojen kehittämiseen on hyvä kiinnittää huomiota mutta niitä jäsenvaltioita, jotka ovat jo tehneet toimia markkinaehtoisesti, ei tule rangaista. Ns. Energy Highways-aloite ei saa vaarantaa tehokkaaksi välineeksi osoittautuneita PCI (Projects of Common Interest)-hankkeita, joista Suomella hyviä kokemuksia. Sähköverkkoja on kehitettävä määrätietoisesti huomioiden kustannukset kansalaisille. Nopea luvitus on tärkeää, ja Suomessa onkin lanseerattu ns. yhden luukun periaate.

HU mukaan sähköverkot ovat siirtymän selkäranka ja joskus toisaalta pullonkaula. Niihin pitää siis kiinnittää niiden kehittämiseen huomiota. Top-down malli verkkojen suunnittelun lähtökohtana huolehtaa. Tuki siten niitä, jotka jo todenneet, että se on ongelmallista, erityisesti pohdituttua pakollisuus ja kustannusten jakoprosessi ja arvioitu 10 % hyöty, että onko se asianmukainen taso (piti alhaisena). Ehdotettu pakollinen 25 % vähentää kansallista joustomahdollisuutta. Kustannustehokkuus ja kilpailukyky ovat ydinkysymykset. Lopuksi painotti, että maakaasuinfrastruktuuria pitää tukea EU-tasolla, keskeinen kysymys HU ja SK kannalta.

LT kiitti komission tekemää työtä. Alustava myönteinen suhtautuminen, tervetullutta että sisältää asioita, joilla tavoitellaan energiainfrastruktuurin resilienssin ja energiaturvallisuutemme, ml. kyberturvallisuus, parantamista. Rajat ylittävät hankkeet – ehdotukset ovat myönteisiä. Verkkojen pullonkaulat: tarvitaan paremmin koordinoitua suunnitelmaa. Luvituksen nopeuttamisen osalta tarvitaan myös EU-tason toimia. Yksityistä pääomaa tulisi saada mobilisoitua nykyistä paremmin suuriin verkkoinvestointeihin, myös vetyinvestointeja pitää saada liikkeelle ja pohtia riskienhallintaan uusia ratkaisuja. Komission ehdotuksessa näki kolme asiaa, joita pitää vielä työstää eteenpäin: 1) jäsenvaltioiden roolin verkkojen suunnittelussa sekä päätöksenteossa tulee olla ehdotettua vahvempi, ml. TEN-E-ehdotuksessa 2) suhtautuu epäillen suunnittelusyklin pidentämiseen nykyisestä 2 vuodesta 4 vuoteen, tämä hidastaisi strategisesti tärkeitä hankkeita, 3) tämänhetkinen CBA (kustannus-hyöty-analyysi) ei riitä vaan tarvitaan parempi arviointimetodologia.

IE toivotti ehdotuksen tervetulleeksi ja tuki valittua alueellista lähestymistapaa. PCI projektien osalta tuki kahden vuoden sykliä. Toimeenpano keskeistä ja IElle keskeisintä on luvittamisen nopeuttaminen, jonka osalta peräänkuulutti kunnianhimoista lähestymistapaa. Tarvitaan virtaviivaistamista tältä osin EU-tasolla mutta preferoi yleistä lähestymistapaa eikä sektorikohtaista sääntelyä. Pettyneitä siihen, että IE ei ole mukana Energy Highways-aloitteessa, kuten olisivat toivoneet.

DE piti verkkopakettia tärkeänä aloitteena, joka edistää EU:n sisämarkkinoita. Toivotti tervetulleeksi rajat ylittävän lähestymistavan, joka erityisen keskeistä eurooppalaista vetymarkkinaa ajatellen. Kustannusten jakaminen on tärkeää mutta poliittisesti haastava keskustelu. Pullonkauloja pitää ratkoa. Tarvitaan eurooppalainen vetyverkko. Rahoitus pitää käyttää rajat ylittäviin hankkeisiin, ei sisäisiin kansallisiin hankkeisiin. Saksassa luvitusajat ovat puolittuneet muutamassa vuodessa. Valitettavaa ettei komission ehdotuksessa ole käsitelty riskienhallintakeinoja rajat ylittävien vetyhankkeiden osalta. Tämän osalta komissiolta tarvitaan ehdotuksia mahdollisimman nopeasti. Piti myös verkkojen turvallisuuden osalta komission ehdotusta puutteellisenä.

MT kiitti komissiota aloitteesta. Verkkopaketin prioriteettina tulee olla esteiden poistaminen uusien energiainfrastruktuurihankkeiden tieltä ja aloite tulee toimeenpanna nopeasti ja tehokkaasti. Energian toimitusvarmuus ja verkon toimitusvarmuus ja hintojen ennakoitavuus ovat keskeisiä painopisteitä Maltalle. Tämä edellyttää rajat ylittävien hankkeiden, energian varastoinnin ratkaisujen sekä puhtaan energian hankkeiden edistämistä maantieteellinen tasapaino huomioiden.

Kustannustehokkuus muistettava hankkeita valittaessa. Tukee Energy Highways muttei tule tapahtua muiden prioriteettien kustannuksella.

FR muistutti siitä, että se on Euroopan 2. "yhteenliitetty" jäsenvaltio, jossa on valtava sähkön tuotanto ja jossa hiilestä irtautuminen etenee vauhdilla. Tämä kaikki hyödyttää myös muita. On tyytyväinen verkkopakettin kunnianhimon tasoon. Huoliakin kuitenkin sillä on eli verkkojen suunnittelun on kuitenkin oltava lopulta jäsenvaltioiden vastuulla, sillä suunnittelussa määritellään verkon kustannukset. Subsidiariteetti-periaate on muistettava. Top-down suunnittelu voi johtaa tilanteisiin, jotka sopivat huonosti kansallisiin tarpeisiin. Luvitus: nykyinen sääntöjen sirpaleisuus lisää monimutkaisuutta. Tähän tarvitaan targetoituja toimia ja tavoitteena tulee olla yksinkertaistaminen. Kokonaisuutta voidaan neuvotteluissa kehittää parempaan suuntaan ja Ranska on valmis osallistumaan neuvotteluihin aktiivisesti.

IT piti verkkoja keskeisenä siirtymän kannalta ja oli siksi alustavan tyytyväinen komission aloitteeseen. Pitää tärkeä yhteisrahoitusmalleja (EU + kansallinen rahoitus), mitä tulee uusiin infrastruktuurihankkeisiin. Tukee komission ehdotusta lisätä rajoitusta uudessa CEF:ssä. TEN-E osalta komissio ehdottaa merkittäviä muutoksia eli että jatkossa lähestymistapana olisi top-down, mitä tulee infrastruktuuri-investointien suunnitteluun. Suhtautuvat tähän epäileväisesti – lopputuloksena voi olla epäjohtonmukaisuutta ja tehottomuutta sekä kansallisten intressien huomiotta jättämistä.

AT kiitti komissiota aloitteesta ja tuki sen tavoitteita. Korkeiden siirtokustannusten huomioiminen puuttuu vielä aloitteesta. Ehdotettu suunnittelumekanismi johtaa kustannusten nousuun. Tarvitaan pitkän aikavälin signaaleja investoijille, mitä tulee pyrkimykseen vahvistaa ja laajentaa verkkoja. Myös PCI projektit ovat keskeinen keino pullonkaulojen poistamisessa. Säädos ehdotuksiin vielä tarkasteluvaraus.

CZ näkemyksen mukaan verkot ovat keskiössä, kun puhutaan siirtymästä ja siirtymästä. Luvituksen nopeuttaminen, verkkojen kehittäminen ja rajat ylittävät yhteydet ovat siten asioita, joihin on tärkeää panostaa. CZ on yksi harvoja jäsenvaltioita, joka on ylittänyt 70 % kynnnyksen siirtoyhteyksissä. Pitää olla teknologianeutraali lähestymistapa.

BE kiitti komissiota aloitteesta. Suunnittelun osalta painotti sähkö- ja vetiverkkojen eurooppalaista luonnetta, jolloin EU-tason suunnittelu on perusteltua.

CY kiitteli aloitetta sekä Tanskaa käydystä ajatustenvaihdosta. Tulevat jatkamaan työtä EU-puheenjohtajakaudellaan mutta hyvä oli kuulla alustavasti ajatuksia. Kilpailukykyyn vuoksi verkkojen parantaminen on välttämätöntä. Kyproksen tavoitteena on neuvoston yleisnäkemyks kaudellaan kesäkuun energianeuvostossa.

KOM kiitti rakentavasta keskustelusta: hienoa, että aloite sai myönteisen vastaanoton. Aloitetta ei ole valmisteltu tyhjiössä vaan se heijastelee viime vuoden keskustelua neuvostossa. Verkkopaketti linkittyy myös muihin tuleviin aloitteisiin, joita se tulee vuonna 2026 antamaan liittyen mm. lämmitykseen, jäähdytykseen, sähköistämiseen sekä tekoälyyn. Kiitti huomioista: tiedostavat että eivät ole helppoja kysymyksiä kuten top-down malli suunnittelulle. Joka tapauksessa tarvitaan tietoa jäsenvaltioilta. Myös energianhintakysymys on tärkeä, jatkavat reflektointia lounaalla IEA:n Biorolin kanssa.

PJ toivotti CY onnea verkkopakettin käsittelyn kanssa. CY voi luottaa DK:n tukeen jatkossa.

3. Energian ja turvallisuuden välinen yhteys – keskustelu (ei-julkinen osio) 15879/1/25 REV 1

Ministerit kävivät keskustelun energian ja turvallisuuden välisestä yhteydestä. Paikalla energianeuvostossa oli ensimmäistä kertaa NATO, ennakkotiedoista poiketen varapääsihteeri Radmila Šekerinska käytti NATO:n puheenvuoron pääsihteeri Mark Rutten ollessa estynyt.

PJ johdatti keskusteluun tuomalla esiin, että NATO:n edustaja osallistuu ensimmäistä kertaa energianeuvoston kokoukseen. Nykyinen geopoliittinen tilanne edellyttää EU:n ja NATO:n välisen suhteen kehittämistä.

NATOn edustaja Šekerinska kiitti Tanskaa EU-puheenjohtajana kutsusta ja aloitteesta. Puheenvuorossa tuotiin esille lukuisia näkökohtia energian ja turvallisuuden välisiin linkkeihin. Tuki aloitetta siitä, että vahvistetaan siteitä EU:n ja NATO:n välillä.

KOM jakoi näkemyksen edellä siitä, että EU:n ja NATO:n yhteyksiä on syytä tiivistää ja totesi turvallisuustilanteen muuttuneen merkittävästi kolmen vuoden aikana. Geopoliittinen tilanne on muuttunut. Energiakysymykset ovat keskiössä. Energiainfrastruktuuri on ollut hyökkäysten kohteena. Energian toimitusketjuja tulee vahvistaa.

Kaikki 25 jäsenvaltiota, jotka käyttivät puheenvuoron (AT, BE, BG, HR, CY, CZ, EE, FI, FR, DE, GR, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, ES, ja SE) toivotti keskustelun tervetulleeksi.

Käydyssä keskustelussa korostettiin yhä kasvavaa tarvetta integroida energia- ja turvallisuusnäkökohdat. Ministerit toivat esiin kriittiseen energiainfrastruktuuriin kohdistuvat ajankohtaiset riskit, erityisesti geopoliittisten jännitteiden ja Venäjän hyökkäyssodan seurauksena. Puheenvuoroissa painotettiin kriisinkestävän ja toimintavarman energiajärjestelmän tärkeyttä, puhtaan siirtymän keskeistä roolia ja vaadittiin yksimielisesti tiivistä yhteistyötä ja koordinointia EU:n ja Naton välillä energiaturvallisuuden turvaamiseksi.

Suomen puheenvuorossa tuotiin esille mm. kokemuksia energiainfrastruktuuriin kohdistetuista hyökkäyksistä sekä suomalaista kokonaisturvallisuuskonseptia, jossa varautuminen on keskiössä, samoin viranomaisten välinen yhteistyö.

4. Seuraavan puheenjohtajavaltion työohjelma - Kyproksen tiedotusasia (ei-julkinen osio)

CY esitteli prioriteettinsa puheenjohtajakaudella. Se keskittyy kilpailukyvyyn, resilienssin ja strategisen autonomian vahvistamiseen. Energiasektorilla se painottaa edullisen energian, verkkojen vahvistamisen sekä modernisoinnin edistämistä. Verkkopaketti tulee olemaan keskeinen Kyproksen kaudella käsiteltävä aloite.

Energianeuvostot pidetään 16. maaliskuuta ja 26. kesäkuuta, ja epävirallinen energiaministerikokous 13. toukokuuta.

Suomen edustajat

ympäristö – ja ilmastoministeri Sari Multala
pysyvän edustajan sijainen Lauri Hirvonen, EUE
ministerin erityisavustaja Lyydia Ylönen, YM
ylijohtaja Riku Huttunen, TEM
erityisasiantuntija Sanna Ek-Husson, EUE
ympäristö- ja ilmastoministerin virkamiessihteeri Elina Johansson, TEM
EU-erityisasiantuntija Ville Niemi, VNK

Asiakirjat

mainittu asiakohdittain

Liitteet

Viite

Napsauta tähän ja kirjoita viite